

La estatio cur hanc perfectio divina cognitionis nequeat sup naturaliter creaturae communicari: Ergo est possibilis natura cognitio secretorum cogitationum hominis, & futurorum contingentium in seipsis.

67 Respondo: Cogitationes cordis & futura contingentia, in suppositione decreti liberi Dei de illorum existentia in tempore, habent in se veritatem determinatam: Ergo possunt per speciem a Deo insulam representari, subindeque ab intellectu creato supernaturaliter cognosci. Unde multis Sanctis per divinam revelationem innotuerunt cogitationes cordium, & futura contingentia, iuxta illud Apostoli 1. ad Corinthi. 2. Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, qui preparavit Deus illi qui diligunt illum; nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum: Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei. Quasi diceret ea quae speciebus a rebus acceptis cognoscere non valeamus, qualia sunt dona gratiae & gloria, nobis Deus revelavit per Spiritum suum: qui autem revelat majora, potest utique & minora hominibus revelare, quae sensibus non subiciantur, ut cogitationes liberas, & affectiones cordium, ac futura contingentia.

68 Adde quod, etsi nulli Sanctorum hac notitia supernaturaliter data esset, debuit tamen Christo concedi, quia ipse est Rex universorum & Dominus omnium, futurusque est aliquando iudex cordium: unde congruentissimum fuit, ut etiam quatenus viator, ea clare in seipsis, aequae cetera naturalia objecta contueretur quae in cordibus voluntur, ut re ipsa ab ipso factum, constat variis Scripturae testimoniis: dicitur enim Math. 9. Cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit, ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Et cap. 12. Jesus autem sciens cogitationes eorum. Item Joan. 2. cum Christus interrogaret Petrum his verbis: Simon Joannis, amas me? Respondit Petrus, & dixit ei: Domine, tu omnia nosti, tu scis quia amo te. Quae verba Theodoretus sermone de caritate sic exponit: Is autem ipsum citavit ad suum in eum amorem respiciendum. Domine enim (inquit) tu scis quia amo te. In animis enim hominum insulas. Et operis scis motus cogitationis, nec te aliquid latet ex rebus humanis, nisi enim omnia & antiqua & extrema.

69 Deicit etiam, ob unionem humanitatis ad Verbum, & sapientiam Christi in quaequoque aliquando existentia hominum, ut futurorum quoque notitia ei communicaretur. Unde Cyrillus libro de Sancta Trinitate cap. 22. Quamquam Dominus naturam ignoravit assumptam, divinas tamen ei praevidit & deus innotuit, & humanam, omnia notitiam eorum quae fuerunt, quae sunt, quae erunt, non natura, non gratia, sed propter unionem personalem cum eo qui solus est sapiens, & omnia etiam prius quam oriuntur ante saecula novit.

70 Accedebat quoque titulus magisterii, Christo tantum prout viatori competens, ratione cuius debebatur ei futurorum notitia, ut hoc etiam modo tanquam divino suffragio, doctrinam suam muniret, & certissimum divinitatis suae argumentum praeberet; nihil enim adeo divinitatis suffragium prodit, quam divinatio seu praenotio futurorum. Unde Tertullianus in Apolog. capite vigesimo: Idoneum opinor testimonium divinitatis, varias divinationis. Et Lactantius notavit libro primo Institutionum capite undecimo, a divinatione denotari divinitatem, sicut ab homine humanitatem. Ut ergo Christus verum se Deum & veritatis magistrum ostenderet, debuit praenunciare futura contingentia, etiam libera. Unde Matthaei 26. in nocte passionis dixit Petro: Antequam gallus cantet, ter me negabis. Et Lucae 19. Videns civitatem stetit super illam dicens: Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua, quae ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis; quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui, & circumdabunt te, & coangustabunt te undique, & ad terram prostrant te & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae.

71 Denique: Beati cognoscunt non solum in Verbo per scientiam beatam, sed etiam extra Verbum per scientiam insulam, illa omnia quae hic in via per dona prophetiae & discretions spirituum cognoscuntur: Sed per illa duo dona, futura contingentia, & cogitationes cordis cognoscuntur a Sanctis & Prophetis: Ergo pariter Christus, qui ab instanti sui conceptionis simul erat viator & comprehensor non solum per scientiam beatam, sed etiam per scientiam inditam, illa clare & distincte cognovit.

§. II.

Solvuntur objectiones.

72 Obijciens primo: Anima Christi per scientiam supernaturalem insulam ea tantum cognovit, ad quae agnoscenda potentiam obedientialis habebat: sed in ea non erat potentia obedientialis ad cognoscendas cogitationes cordium, & futura contingentia. Ergo illa objecta

per scientiam supernaturalem insulam non cognovit. Major patet ex supra dictis. Minor probatur. Cognoscere cogitationes cordium & futura contingentia est proprium Dei, secundum illud Jeremiae 17. Praxum est cor hominis & inservabile, & quis cognoscat illud? Ego Dominus scrutans corda. Et illud Hilaie 41. Annuntiate quae ventura sunt in futurum, & scientia quibus diei estis vos: At in Christi anima non est potentia obedientialis ad id quod est proprium Deo: Ergo nec ad cognoscendum per scientiam supernaturalem insulam cogitationes cordium & futura contingentia.

Respondo, concessa Majori, negando Minorem, ad cuius probationem dicendum, cognitionem cogitationum cordis, & futurorum contingentium, in Scriptura dici propriam Dei, non quod non possit per gratiam & donum supernaturale creaturae communicari (ut enim supra dicebamus, per dona prophetiae & discretions spirituum illa objecta cognoscuntur) sed quia talis cognitio nulli intellectui creato, etiam perfectissimo, qualis est intellectus Angeli, vel anime Christi, potest esse connaturalis. Sicut in Scriptura Deus dicitur invisibilis, quia clara Dei visio nulli creaturae potest connaturaliter competere, non vero ex eo quod ad illam nullo modo possit pertinere: nam ut belle ait Anselmus, Deus cum sit inaccessibleis nostris visibus, acceditur ad eum suis muneribus.

Obijciens secundo cum Lorca: Christus cogitationes cordium, & futura contingentia cognovit in Verbo, cum a primo instanti sui conceptionis fuerit beatus, & divinam essentiam videret: Ergo inutile videretur ac superfluum admittere aliam in Christo scientiam, per quam eadem objecta extra Verbum & in seipsis immediate cognoverit.

Sed negatur Consequentia, ut enim art. 1. ostensum est, anima Christi non solum est concedenda omnium objectorum cognitio, sed etiam omnis modus cognitionis possibilis, & non impossibilis cum majori perfectione: modus autem cognoscendi cogitationes cordium, & futura contingentia extra Verbum, per scientiam a Deo insulam, possibilis est, ut §. praecedenti vidimus, & ille cum majori perfectione, seu cum cognitione beatifica, stare potest, ut scatur Lorca, docens Charitum per scientiam insulam cognovisse substantias spirituales, & entia naturalia, ac myseria gratiae, & nihilominus illorum omnium habuisse cognitionem in Verbo. Cur igitur idem dici non poterit de cogitationibus cordium, & de futuris contingentibus? Certe hic Auctor parum consequenter ad sua principia differit.

Sed inquit, & obijci rursus: Intellectui Christi non est concedenda perfectio, nisi illa intellectui creato in ordine naturae vel gratiae debita sit: Sed cognitio secretorum cordis, & futurorum contingentium in seipsis, non est debita intellectui creato in ordine naturae, vel gratiae: Ergo non est anima Christi tribuenda.

Respondo primo, negando Majorem: nam sepe diximus, anime Christi ratione unionis hypostaticae, concedenda est omnis perfectio possibilis, in determinato gradu existens, & cum majori perfectione non impossibilis, tamen illa nec in ordine naturali, nec supernaturali debetur.

Respondo secundo, data Majori, distinguendo Minorem: cognitio secretorum cordis, & futurorum contingentium in seipsis, non est debita intellectui creato, prout est sub statu supernaturali simpliciter, concedo Minoram: prout existit sub plenitudine gratiae, qualis est intellectus anime Christi, nego Minorem. Sicut enim gratia in statu plenitudinis quem obit in anima Christi, debetur virtute iustitiae commutativae ad Deum, quamvis illi non debeatur extra statum plenitudinis, & prout in pura creatura existit: ita cognitio secretorum cordis, & futurorum contingentium in seipsis debetur ordini gratiae, non ut est in pura creatura, sed ut est in homine Deo, in quo est in tota sua plenitudine, & in statu perfecto & connaturali, ut declaravimus supra.

Obijciens quarto: Angeli non possunt occultas cordium nostrorum cogitationes cognoscere, quia in nostris voluntatibus dominium non habent, ut in Tractatu de Angelis ostensum est: Sed Christus, ut homo, non habet dominium in voluntatibus nostris, sed solum ut Deus: Ergo anima Christi cogitationes liberas, quae a sola voluntate humana dependent, cognoscere nequit.

Respondo primo, ex eo quod Angelus non habeat dominium in nostris voluntatibus, recte quidem probari, quod non possit virtute suae naturae occultas cordium nostrorum cogitationes, seu actus liberos nostrae voluntatis cognoscere; eandemque rationem etiam valere ad demonstrandum quod anima Christi, seu Christus ut homo, non possit virtutibus naturae cognoscere eadem objecta. Ceterum sicut haec ratio non impedit, quominus possint cogitationes unius Angelum ab altero cognosci, Deo illas revelante: ita nec obstat potest, quin possit ab anima Christi cognosci extra Verbum in seipsis, Deo per suam gratiam specialiter juvante, & species representantibus illorum prout insensum insudente.

Respondo.

81 Respondeo secundo, data Majori, negando Minorem; cum enim Christus ut homo sit caput Angelorum & hominum, & iudex omnium nostrorum actuum, etiam interiorum, habet jus ad cognitionem illorum, & propter summam ejus excellentiam ei dominium aliquid in nostras voluntates impendit, non tamen supremum, aut aequale summo & independenti dominio Dei.

ARTICULUS V.

Quomodo anima Christi, per scientiam supernaturalem insulam, futura contingentia cognoscat?

82 Quatuor solum videntur esse modi, quibus dici potest Christi animam per scientiam insulam futura contingentia cognoscere. Primus est in causa, vel effectu eorum, ut si daretur aliqua causa, vel effectus eorum, ostendens certo & evidenter talia contingentia esse futura. Secundus est in testimonio Dei dicentis & revelantis ea, ut si Deus immediate per seipsum revelaret ea quae futura sunt, sicut revelavit Prophetis. Tertius est in decreto divinae voluntatis determinantis eorum futuritatem; quo pacto beati, & ipse Deus futura contingencia cognoscunt, ut in Tractatibus de visione beata, & de scientia Dei, fuisse ostendimus. Quartus est in seipsis immediate, ut si cognitio anime Christi terminaretur immediate ad ipsa futura secundum se, & non mediante aliquo objecto prius cognito. Queritur ergo, quomam ex his quatuor modis anima Christi, per scientiam supernaturalem insulam, futura contingentia cognoscat?

§. I.

Rejiciuntur tres primi modi dicendi, & quartus statuitur.

83 Dico primo: Anima Christi non cognoscit per scientiam supernaturalem insulam futura contingentia in causa vel effectu eorum.

84 Probatur prima pars: Causa futurae contingentis in actu primo est indifferens ad esse, vel non esse illius: At in principio indifferenter nequit certo cognosci aliquid determinatum, ut in Tractatu de scientia Dei disp. 4. art. 3. §. 5. fuisse contra Molinam ostendimus: Ergo anima Christi non potest certo cognoscere per scientiam supernaturalem insulam futura contingentia, in eorum causa, in actu primo considerata.

85 Confirmatur: Futura contingentia, ut sunt in suis causis, non habent determinatam veritatem, sicut nec entitatem: cum ille, factio divina decreto eas praedeterminante, sint indifferentes ad operandum, vel non operandum, ut ibidem demonstravimus: Ergo non possunt certo & infallibiliter in ipsis cognosci, sed dumtaxat conjecturaliter & probabiliter: At anima Christi per scientiam insulam futura contingentia certo cognoscit: Ergo illa non videt in causis ipsorum in actu primo considerata.

86 Quod etiam ex eo cognoscitur in aliquo effectu ipsorum, videntur manifeste: nam vel effectus ille est futurus, & sic de eo eadem erit quaestio, & sic non erit effectus ipsius futuri, & ita non potest esse realiter causa, cum existentia sit conditio necessaria in causa efficiente ad causandam & operandum.

Dico secundo, anima Christi non cognoscit per scientiam supernaturalem insulam futura contingentia, in testimonio Dei dicentis & revelantis ea. Est contra Medicum hic art. 1. difficultate 2. & Suarez disp. 27. sect. 2.

87 Probatur breviter. Obijciens scientiam supernaturalem insulam est ens creatum, ut in se ratione sui cognoscibile: quod autem cognoscitur mediante revelatione, vel testimonio divino, non in se, & ratione sui, sed per extrinsecum medium cognoscitur: Ergo per scientiam insulam nequeunt cognosci futura contingentia in testimonio divino.

88 Confirmatur: Cognitio futurorum contingentium in testimonio Dei revelantis, ad fideni, vel prophetiam pertinet, non vero ad scientiam insulam, ut patet ex infra dicendis: Ergo Christus per scientiam insulam non cognoscit futura contingentia in testimonio divino, sed dumtaxat per lumen propheticum, quod a lumine gloriae, & a scientia insula distinguitur, per hoc quod lumen beatificum creaturas in divina essentia cognoscit, scientia insula illas in seipsis attingit, lumen vero propheticum in testimonio divino evidenti, vel obscuro.

Dico tertio: Christus non cognoscit futura contingentia per scientiam insulam in decreto Dei libero de illorum futuritione. Est contra Alvarez hic disp. 39. ad 2. & contra Nazarium controversi. unica quest. 4.

89 Probatur primo: Aliter cognoscuntur futura contingentia per scientiam insulam, & aliter per scientiam beatam: Sed per istam cognoscuntur in decreto, ut in Tractatu de visione beata ostensum est: Ergo per istam in eo cognosci nequeunt.

88 Probatur secundo: Unus & idem habitus non potest entia creata in seipsis ratione sui attingere, & in libero Dei decreto: Sed scientia supernaturalem insulam anime Christi est unus specie habitus, ut scatur Alvarez & Nazarius; & res aliquas creatas in seipsis & ratione sui attingit, ut illi pariter non negat: Ergo non potest alias in decreto Dei cognoscere. Major, in qua est difficultas, sic ostenditur. Habitibus diversificatur species penes diversa motiva vel media cognoscendi: Sed decretum liberum Dei, & praedicata intrinseca rerum creaturarum, sunt media & motiva cognoscendi, in movendo valde diversa: Ergo non possunt ab eodem habitu respici.

89 Confirmatur: Divina essentia, & propria creaturarum natura, sunt media & motiva adeo diversa, ut ab eodem habitu respici nequeant; alias scientia insula non esset habitus a lumine gloriae & scientia beata distinctus, quod Alvarez & Nazarius non admittunt: Ergo pariter decretum liberum Dei, & propria creaturarum natura non possunt ut motiva cognoscendi ab eodem habitu respici.

Dico quarto: Christus per scientiam insulam cognoscit futura contingentia immediate in seipsis, seu per species immediate illa representantes.

Haec conclusio sequitur ex praecedentibus: A enim anima Christi per scientiam insulam non cognoscit futura contingentia in causa, vel effectu eorum, nec in testimonio Dei dicentis & revelantis ea, nec libero Dei decreto, non restat alius modus per quem ea cognoscere possit, quam immediate in seipsis, per species a Deo insulas, immediate illa representantes.

Adde quod scientia insula anime Christi cognoscit per proprias species omnia quae per proprias species sunt in seipsis representabilia: Sed futura contingentia representantur per proprias species, ut ex solutione argumentorum patet: Ergo a scientia insula anime Christi cognoscuntur per proprias species ea immediate representantes.

§. II.

Solvuntur objectiones.

90 Contra primam conclusionem ea solum militant argumenta, quibus Molina probare nititur, Deum in causis secundis futura contingentia certo cognoscere, quae in Tractatu de scientia Dei, disputatione 4. art. 3. §. 6. plene soluta sunt; unde hic ea praetermittimus, & ad hunc locum Lactorem remittimus, ne eadem inutiliter repetatur.

91 Contra secundam obijciens primo: Cognitio futurorum in testimonio divino clare & evidenter cognoscitur est possibilis, ut ostendimus in Tractatu de fide disp. 1. art. 7. estque compatibilis cum unione hypostatica, visione clara Dei, & omni alia perfectione majori: At omnis perfectio possibilis, & compatibilis cum majori perfectione, est anime Christi tribuenda: Ergo concedenda est Christo cognitio futurorum contingentium in divino testimonio, & consequenter hujus cognitionis principium: At principium istius cognitionis non est lumen gloriae, per quod solum cognoscuntur objecta creata in Verbo, nec hies, quae in Christo non fuit: Ergo principium istius est scientia supernaturalem insulam. Major pro prima parte docetur in Tractatu de fide: Pro secunda vero, in qua sola est posita difficultas, sic ostenditur. Cognitio futurae ideae est cum visione clara ejusdem objecti incompatibilis, quia est essentialiter obscura: Sed cognitio futurorum in divino testimonio clare & evidenter cognoscitur, non est essentialiter obscura: Ergo non pugnat cum visione clara Dei, aut cum cognitione evidenti futurorum in seipsis, & consequenter cum omni alia perfectione majori incompatibilis non est.

92 Respondo, concessa Majori & Minori, cum prima Consequentia, negando Minorem subsumptam; datur enim aliud lumen, praeter ibi enumerata, a quo procedat cognitio futurorum in testimonio divino, nimirum lumen propheticum, quod (ut supra notavimus) a lumine gloriae, & scientia insula distinguitur; per hoc quod lumen beatificum creaturas in divina essentia cognoscit, scientia insula illas in seipsis attingit, lumen vero propheticum in testimonio divino evidenti, vel obscuro.

93 Nec valet si dicas, D. Thomam q. 20. de verit. art. 6. expresse docere quod Christus non cognovit futura contingentia, cognitione prophetiae: Quia prophetia est quaedam imperfecta participatio illius visionis qua videntur res in Verbo, quae cum in Christo perfecta fuerit, imperfecta prophetia in illo locum non habuit. Non valet, inquam; nam vel S. Doctor id retractavit in hac parte q. 7. art. 8. ubi expresse docet in Christo, dum erat viator simul & comprehensor, fuisse lumen propheticum: Vel solum negat anime Christi prophetiam cognitionem, secundum quod regulariter prophetia in hominibus invenitur, nempe cum obscuritate; non autem secundum essentiam prophetiae, de cujus essentiali ratione non est obscuritas, ut supra disp. 12. art. 5. docuimus. Quod vero haec interpretatio sit legitima, & San-

& Sanctus Thomas eo loco in hoc sensu locutus fuerit, sitis insinuat illa verba, imperfecta prophetia in Christo lectum non habuit, quibus non essentiam, sed summatim imperfectionem prophetie, quae per accidens ei contingit, ab anima Christi excludit.

94. Obijcies secundo contra tertiam conclusionem: Ad perfectionem animae Christi pertinet quod non solum omnia cognoscatur, sed etiam omnimodo & genere cognitionis possibili: Sed possibile est quod anima Christi per scientiam supernaturalem infusam cognoscatur futura contingentia in libero Dei decreto de eorum futuritione, hoc enim nullam involvere videtur repugnantiam: Ergo de facto ea in decreto per scientiam infusam cognoscitur.

95. Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, licet enim anima Christi futura contingentia in decreto cognoscere possit, non tamen per scientiam infusam, sed solum per scientiam beatam: quod enim in decreto divino cognoscitur, non in se & ratione sui, sed in alio ut in causa cognoscitur: scientia vero infusa ad res creatas in seipsis terminatur. Unde cognitio futurorum contingentium in decreto, non spectat ad scientiam infusam, sed ad scientiam beatam, quae creaturas omnes sive possibili sive futuras in essentia divina contempletur, ut in Tractatu de visione beatifica disp. 5. art. 4. fuse ostendimus.

96. Obijcies tertio: Deus non potest futura contingentia in seipsis immediate cognoscere, sed solum mediante libero suae voluntatis decreto, ut cognito, seu ut medio cognoscendi, ut in Tractatu de scientia Dei disp. 4. art. 5. contra defensores scientie mediae demonstravimus: Ergo pariter anima Christi non poterit futura contingentia in seipsis immediate cognoscere, sed solum in libero divinae voluntatis decreto, ut in medio prius cognito.

97. Sed nego consequentiam & paritatem: Ratio autem discriminis est, quia cognitioni divinae sub quacumque formalitate repugnat specificari a veritate creata, ac proinde immediate ad illam terminari, unde omnia sive possibilis sive futura, in sua essentia, vel nude sumpta, vel per liberum suae voluntatis decretum determinata, ut in causa, & medio prius cognito, contempletur: cognitioni autem creatae animae Christi, sicut non repugnat specificari a creaturis, ita nec ad illas immediate terminari.

§ III.

Reponitur alia argumenta contra quartam conclusionem fieri solita.

Contra quartam conclusionem, in qua diximus Christum per scientiam infusam cognoscere futura contingentia immediate in seipsis, per species a Deo infusas, immediate illa representantes, plura ac difficilia obijci solent argumenta, quae breviter hic proponemus & diluamus.

98. Obijctur ergo primo: D. Thomas 1. p. quest. 57. art. 3. sic ait: *Alio modo cognoscuntur futura in seipsis. Et sic solius Dei est futura cognoscere, quia Deus videt omnia in sua aeternitate, quae cum se simpliciter, tunc temporis ad se, & illud includit: Ergo anima Christi Domini, per scientiam supernaturalem infusam nequit futura contingentia in seipsis immediate cognoscere. Consequentia manifesta videtur: Tum quia illa sic cognoscere, solius Dei est, ut docet D. Thomas. Tum etiam quia scientia infusa non mensuratur aeternitate, neque in aeternitate potest futura cognoscere: sola autem cognitio mensurata aeternitate, vel in illa suum obiectum attingens, potest ad futura prout in se sunt terminari.*

99. Respondeo, D. Thomam eo loco solum excludere ab Angelis cognitionem futurorum contingentium, ut illis connaturalem, seu ut ex viribus natura habitam, & hoc recte ratione quam ibidem adducit ostendere, quia membra solius Dei est connaturaliter futura in seipsis cognoscere, eo quod illa in sua aeternitate intuetur, quae una cum sit, sub se ambit omnes differentias temporum. Unde ex hoc testimonio & discursu D. Thomae solum inferri potest, animam Christi non posse naturaliter futura contingentia in seipsis cognoscere, non vero quod per principia supernaturalia, nimirum per species a Deo infusas, ea immediate representantes, in seipsis immediate cognoscere nequeat.

100. Obijctur secundo: Communis Thomistarum sententia docet futura contingentia non cognosci ab intellectu divino immediate in seipsis, in eorum veritate obiectiva: Ergo a fortiori ab intellectu creato animae Christi sic cognosci nequeunt.

101. Respondeo, communem Thomistarum sententiam asserere non posse futura contingentia cognosci in veritate obiectiva, pro priori ad decretum liberum voluntatis divinae, cujus contrarium affirmatur a defensoribus scientie mediae: sed Thomistas non negare quod supposito decreto libero voluntatis divinae, possint futura contingentia cognosci a Deo in seipsis ex parte rei cognita, non ex parte medi, quod respectu intellectus divinae so-

lum est divina essentia, ne Dei cognitio a creaturis suam specificationem desumat; quod cum non sit inconveniens respectu cognitionis creatae: Christi, possunt per illam futura contingentia cognosci in seipsis immediate, non solum ex parte rei cognita, sed etiam ex parte medi cognoscendi.

Inlabis: Futura contingentia non possunt cognosci ab anima Christi, non cognitio libero Dei decreto: Ergo non possunt ab illa per scientiam infusam cognosci immediate tam ex parte medi cognoscendi, quam ex parte rei cognitae. Consequentia patet, Antecedens probatur primo. Futuram contingens non potest certo cognosci, nisi certo cognoscatur ut ad unam partem determinatum: Sed pro tempore futuritionis non habet aliam determinationem, quam sibi extrinsecam, a decreto libero sumptam, Ergo non potest cognosci, non cognitio libero Dei decreto.

Secundo: Futurum in ratione futuri constituitur per causae determinationem ad dauidam illi existentiam: Ergo antequam existat determinatio, causae secundae, constituitur in ratione futuri per determinationem causae primae, quae est ipsam divinae voluntatis decretum, & per consequens non potest ut futurum cognosci, non cognitio libero Dei decreto.

Tertio: Si futuram contingens ab intellectu creato animae Christi per scientiam infusam in seipso cognoscitur, elicitur ejus cognitio mediante specie impressa, participata ab essentia divina, ut in ratione speciei futura in se representante: Ergo cum divina essentia non representet immediate futura, sed mediante decreto ut prius representato; species creata, quae est illius participatio, non nisi medio decreto ut prius representato, futura contingentia representare potest.

Respondeo diluendo Antecedens: Futura contingentia non possunt cognosci non cognitio decreto, immediate in seipso, nego Antecedens. Non cognitio decreto mediate & in alio, concedo Antecedens, & nego Consequentiam.

Explicatur solutio: Sicut causae necessariae potest cognosci in effectu, & effectus in ipsa: ita effectus contingens vel liber potest cognosci in causa, nempe in decreto, & decreto in ipso. Licet autem anima Christi per scientiam infusam non cognoscatur decretum immediate in seipso, quia non datur species creata, illud in se immediate representans, cognoscitur tamen in effectu contingenti futuro; & hoc sufficit ad hoc ut futura contingentia immediate in seipsis ab anima Christi per scientiam infusam cognoscatur: ex quo ad primam & secundam Antecedentis probationem constat solutio.

Ad tertiam, concessa Antecedente, neganda est Consequentia: nam divina essentia ut species duo habet, nempe representare futura in decreto, ut in medio, & in seipsis ex parte rei representate, subindeque potest participari a specie supernaturali creata, quoad claram representationem futuri in seipso, absque eo quod participetur quoad representationem illius in decreto ut in medio. Sicut licet prophetia sit participatio divinae praesentiae, & Dei scientia respiciat ordinem ad eventum, qui ordo praesens est futurationis tempore, & eventum ipsum, qui praesens non est, sed futurus, potest nihilominus (ut docet D. Thomas quest. 12. de verit. art. 10. in corp. & ad 2.) participari per prophetiam respectus ad ordinem, non participato respectu ad eventum, ut quando revelatur propheta ordo causarum, & illarum propositio ad eventum, & occultatur ordinis executio.

Obijcies tertio: Futura contingentia non sunt representabilia in seipsis per aliquam speciem creatam: Ergo non possunt per scientiam supernaturalem animae Christi infusam, immediate in seipsis per speciem a Deo inditam cognosci. Consequentia patet, Antecedens probatur primo. Quod non habet determinatum esse, non est representabile per propriam speciem: quandoquidem representatio speciei, cum sit naturalis, non potest esse illius quod est indifferens ad essendum & non essendum. Atqui futurum contingens, verbigratia Petrus cras disputabit, non habet esse determinatum, sed indifferens ad essendum & non essendum: Ergo non est representabile in seipso per aliquam speciem creatam.

Secundo: Si futura contingentia possent per speciem creatam in seipsis representari, possent ab Angelo naturaliter cognosci: Sed hoc dici nequit, ut in Tractatu de Angelis ostensum est: Ergo nec illud.

Tertio: Si possent dari species creata futura contingentia in seipsis representans, vel illa esset naturalis, vel supernaturalis? Non primum, alias esset alicui creaturae debita, & per consequens cognitio futurorum contingentium in seipsis alicui creaturae deberetur, quod dici nequit, cum futurorum notitia (ut supra dicebamus) certissimum sit divinitatis argumentum. Nec secundum, quia plura ex obiectis futuris naturalia sunt: species autem supernaturalis supernaturale obiectum expostit: Ergo non est possibilis species creata futura contingentia in seipsis representans.

Respon-

105. Respondeo negando Antecedens, nulla enim ex parte repugnat produci speciem futura contingentia in seipsis representantem: nam in primis non repugnat ex parte ipsius futuri, quia ut statim dicemus, futurum, prout absolute & efficaci divinae voluntatis decreto subditur, est representabile per speciem creatam, quia prout sic habet esse determinatum in suis causis. Similiter non repugnat ex parte ipsius speciei, quia haec species, quamvis sit creata, est altioris ordinis quam omnes species creatae quae possunt esse connaturales alicui intellectui creato: & est peculiariter producta ad imitationem divinae essentiae: quare sicut divina essentia, ut habet adjunctam determinationem suae voluntatis, representat futura contingentia per modum speciei intelligibilis, ita etiam haec species potest participare hanc perfectionem, ut futurum contingens creatae & immediate representet. Unde ad primam probationem in contrarium, concessa Majori, distinguo Minorem: Futurum contingens secundum se sumptum non habet determinatum esse, concedo Majori. Ut subest efficaci & absoluto decreto voluntatis divinae, nego Minorem, & Consequentiam: Licet ergo priora contingens secundum se consideratum, & pro priori actus primi omnium futurum causarum, sit omnino indifferens ac esse & non esse, ac proinde prout sic representari nequeat per aliquam speciem, nec subesse intelligibili cognitioni; supposita tamen praesenti determinatione causae primae, qualiter a nobis pro statu irruptionis supponitur, iam est ad esse determinatum, non pro tempore quo dicitur futurum, sed ad esse pro illo tempore pro quo ut existat per liberam Dei voluntatem decrevitur; & hac determinatione ad essendum supposita, potest per speciem creatam supernaturaliter a Deo infusam representari, & installibili cognitioni subesse, subindeque per scientiam supernaturalem animae Christi infusam in se immediate cognosci.

Ad secundam probationem Antecedentis, nego sequelam Majoris, nam entia supernaturalia, & cogitationes cordium, sunt representabilia per speciem creatam, & tamen nequeant ab Angelo naturaliter cognosci: non ergo ex eo quod futura contingentia possint per speciem creatam in seipsis representari, sequitur quod possint ab Angelo naturaliter cognosci: ratio autem a priori hujus impotentiae in Tractatu de Angelis disp. 9. artic. 4. tradita est.

Ad tertiam probationem Antecedentis, nego Minorem pro secunda parte: ad probationem in contrarium dicendum, ad speciem supernaturalitatem sufficere quod obiectum sit supernaturale in ratione obiecti cognoscibilis, quamvis entitative non sit supernaturale: licet autem plura ex futuris contingendis sint entitative naturalia, omnia tamen in ratione obiecti cognoscibilis supernaturalia sunt, eo quod eorum cognitio nulli creaturae factae aut factibili possit esse connaturalis: quod sicut sufficit, ut illorum cognitio sit supernaturalis entitative, ita & ut species illa representans supernaturalis sit.

§ IV.

Reponitur breviter ambiguitas incidens, num scilicet cognitio qua anima Christi per scientiam infusam futura contingentia contempletur, dicenda sit intuitiva, vel abstractiva.

106. Ratio dubitandi sumitur ex principiis jam statatis: ostendimus enim Christum per scientiam supernaturalem infusam futura contingentia in seipsis immediate cognoscere: Sed cognitio ad rem immediate & ut in se terminata, non est abstractiva, sed intuitiva: Ergo videtur quod Christus per scientiam supernaturalem infusam, non abstractivae, sed intuitivae, futura contingentia cognoscatur. Ita Cajetanus hic artic. 1. §. Ad secundam dubium, Alvarez disp. 60. & Herrera in manuscriptis ad istum articulum.

107. Nihilominus probabilior videtur sententia Medinae, Bannez, Nazarii & aliorum Thomistarum, existimantium animam Christi Domini, per scientiam supernaturalem infusam, esse cognoscatur futura contingentia in seipsis, ea tamen non cognoscere per notitiam proprie intuitivam.

Ratio fundamentalis est, quia notitia proprie intuitiva petit obiectum sibi physice coexistens in eadem mensura durationis: Sed cognitio scientiae infusae, & futura contingentia, non coexistit physice in eadem mensura mensura: Ergo talia futura per scientiam animae Christi infusam, non cognoscuntur proprie intuitivae. Minor est certa, nam scientia infusa animae Christi non mensuratur aeternitate, sed tempore discreto: futura vero non coexistit tempori, sed solum aeternitati, quae ratione sua infinitatis, & indivisibilitatis ambit & continet in unico nunc indivisibili, quae successive existunt in tempore, ut in Tractatu de scientia Dei disp. 4. art. 9. Theol. Gener. Tom. IV.

fuse exposuimus. Major vero, in qua est difficultas, probatur primo ex D. Thoma quest. 3. de verit. art. 3. ad 8. ubi sit ait: *Simplex notitia dicitur, non ad excludendum respectum scientiae ad scitum, qui inseparabiliter omnem scientiam comitatur, sed ad excludendam admixtionem ejus quod est extra genus notitiae, sicut est existentia rerum quam addit scientia visiva.* Ergo juxta D. Thomam scientia visiva, seu intuitiva notitia, petit terminari ad obiectum actu extra causas existens, & physice cognitioni coexistens.

Secundo, Idem S. Doctor variis in locis, quae loco citato Tractatu de scientia Dei adduximus, ex eo probat praeterita, praesentia, & futura, intuitive a Deo videri, quia sunt ipsi in sua aeternitate praesentia, quod de praesentia reali & physica, & non solum obiectiva & intentionali, intelligendum esse cum communi Thomistarum sententia, ibidem docuimus, & pluribus argumentis demonstravimus: Ergo ad rationem notitiae intuitive exigitur physica obiecti praesentia, in ea saltem duratione qua mensuratur cognitio.

Tertio, Nomen visiva, seu intuitiva, translaturum est ex visione corporea ad significandam cognitionem intellectualem: Sicut ergo ea quae visione corporea cognoscuntur, sunt secundum actuale existentiam praesentia videnti: ita etiam quae cognoscuntur ab intellectu, ut dicantur cognosci visione, seu notitia intuitiva, debent esse praesentia secundum actuale existentiam cognoscenti, in ea saltem duratione qua mensuratur cognitio.

Denique id patet ex definitione notitiae intuitivae, quae rei praesentis notitia dicitur, quod intelligendum esse de praesentia physica, & non tantum de obiectiva, ex eo manifestum videtur, quod alias non differret a notitia abstractiva, cum illius obiectum obiectivum & intentionalem praesentiam habeat in mente cognoscentis.

Ex his patet solutio ad rationem dubitandi initio propositam, concessa enim Majori, Minor distinguenda est: Cognitio ad rem immediate & ut in se terminata, non est abstractiva, sed intuitiva: si res illa physice & realiter cognoscitur coexistat, in ea saltem duratione qua mensuratur cognitio, concedo Minorem. Si non coexistat realiter, sed obiective tantum, nego Minorem, & Consequentiam. Cognitio ergo futurorum habita per scientiam supernaturalem animae Christi infusam, est ab illa in se terminata, hoc est non in alio medio, & illorum existentiam ut futuram attingat; quia tamen non attingit illorum existentiam ut exercitam, & ipsi cognitioni physice coexistens, non est proprie & in rigore notitia intuitiva, sed abstractiva, ad quam non requiritur quod omnino ab existentia obiecti praesentiat, alias cognitio rei ut possibiliter existentis, abstractiva notitia non esset, sed quod praesentiat ab existentia obiecti, ut physice praesentis, & physice coexistentis durationi illius.

Dixi cognitionem qua anima Christi, ut per scientiam infusam, futura contingentia cognoscitur, non esse proprie & rigore intuitivam, quia fit intuitio large & improprie accipitur, prout scilicet cognitionem claram & evidentem significat, futura contingentia intuitive per scientiam infusam animae Christi cognoscitur; nam ejus cognitio non est obscura & enigmatica, sicut notitia fidelis, sed clara & manifesta.

§ V.

Corollarium praecedentis doctrinae.

109. Ex dictis colligitur primo, duplex intercedere notabile discrimen inter notitiam futurorum contingentium, quam anima Christi habet per scientiam beatam, & eam quam elicit mediante scientia infusa. In primis enim Christus per scientiam beatam videt futura contingentia in decreto, ut medio prius cognito, seu potius in essentia divina, ut per illud determinata: scientia vero infusa, nec in decreto, nec in alio medio prius cognito, futura cognoscit, sed ea in seipsis immediate, per species a Deo infusas, illa immediate & directe representantes, contempletur.

Secunda, Anima Christi per scientiam infusam non cognoscit futura contingentia, notitia proprie intuitiva, bene tamen per scientiam beatam: quia mensura scientiae infusae, nimirum tempus discretum, non coexistit rebus praeteritis & futuris, bene tamen aeternitas, quae est mensura scientiae beatae, seu visionis beatificae.

Dices, Mensura visionis beatificae non est aeternitas essentialis, sed participata, ut in Tractatu de visione beatificae docuimus disp. 6. art. unico. Atqui aeternitas participata non coexistit rebus praeteritis & futuris, quia cum sit quid creatum & finitum, non continet eminenter durationes rerum inferiorum, sicut aeternitas per essentiam, quae mensurat esse divinum: Ergo ipsa scientia beata animae Christi non cognoscit futura contingentia, per notitiam quae fit vere & proprie intuitiva.

Respon-

111 Respondet concessa Majori, negando Minorem, ad eius probationem responderi potest primo cum Nazario hic art. 1. controversa unica quae notabili 2. durationem visionis beatificae, tamen creata & finita sit, & ob hoc non continere omnem durationem possibilem; quia tamen est formalis participatio aeternitatis divinae, & in supremo ordine durationum creaturarum constituta, continet eminenter omnem durationem realem, presentem, praeteritam, & futuram: simulque coexistit physice omnibus rebus creatis, praeteritis, presentibus, & futuris; ac proinde visio mensurata per illam, est intuitiva notitia omnium horum objectorum.

112 Secundo & forte melius dici potest, quod mensura visionis beatificae est participatio inadequata aeternitatis Dei per essentiam, quae esse Dei, ejusque operationes mensurat: in aeternitate vero essentiali reperiuntur duo, nempe continere eminenter omnes durationum differentias, & rebus creatis coexistere, autquam sint in se ipsis in suis propriis durationibus: ex quibus aeternitas participata, quae visionem beatificam mensurat, non participat primum, quia dicit infinitatem, bene tamen secundum, nempe physice coexistere rebus praeteritis, & futuris, ut in aeternitate contentis, quia in hoc infinitas non relucet. Sicut ergo per scientiam infusam, participatio divina futurorum cognitio, sub conceptu evidentiae, & certitudinis, absque eo quod participetur sub conceptu intuitionis: ita per visionem beatam participatur cognitio divina, sub conceptu coexistentiae physice ad praeterita & futura, ut in aeternitate contenta, absque eo quod participetur sub conceptu continentis eminenter differentes rerum praeteritarum, & futurarum, ac durationes illarum.

113 Colligitur secundo, Cognitionem futurorum contingentium, quam anima Christi habet per lumen propheticum, non esse vere & proprie intuitivam, cum enim talis cognitio non mensuretur aeternitate, sicut visio beatifica, sed tempore decreto, sicut scientia infusa, non coexistit rebus praeteritis & futuris: unde non potest magis obtinere rationem intuitionis, respectu futurorum contingentium, quam scientia infusa.

114 Dices, Propheta dicuntur in Scriptura Videntes, 1. Regum 9. Ubi est domus Videntis? Et Abraham ex eo quod propheticum lumine cognoverit adventum Christi, dicitur Joann. 7. illum vidisse: Abraham Pater vester exultavit ut videret diem illum, vidit & gavisus est: Sed visio proprie accepta, est intuitiva cognitio: Ergo cognitio quam habent Prophetae de rebus futuris, est intuitiva.

Respondet Prophetae dici Videntes ratione claritatis quae cognoscunt aliquando futura, non vero ratione intuitionis; etenim cognitio clara, contrapositive ad obscuram, visio dicitur.

ARTICULUS VI.

Utrum Christi anima per scientiam inditam cognoverit omnes creaturas possibile?

115 Ratio dubitandi est, quia anima Christi utpote Verbo Divino hypostatice unita, attribuenda est omnis perfectio possibilis: Sed non implicat totam possibilitatem collectionem extra Verbum per scientiam infusam cognosci: Ergo de facto ea fuit ab anima Christi cognita. Major ex supra dictis patet. Minor probatur primo. Ubi cumque D. Thomas negavit animam Christi ut possibilem omnium possibilitatum cognitionem, id probavit, quia ex illa sequeretur comprehensio omnipotentiae, quae repugnat intellectui creato, ut constat ex dictis art. 2. disputationis praecedentis: At haec ratio non militat in cognitione collectionis possibilitatum extra Verbum, nam comprehensio causae non inferitur nisi tantum ex cognitione suorum effectuum in ipsa, & ex ipsa, nisi enim isto modo cognoscantur, non cognoscitur causa quantum cognoscibilis est, quod ad illius comprehensionem exigitur: Ergo non implicat totam possibilitatem collectionem extra Verbum per scientiam infusam cognosci.

Secundo, si implicaret omnium possibilitatum quidditative cognitio, ideo esset quia infinita sunt: At haec ratio est nulla: Ergo &c. Minor probatur: Infinitas Dei est major, quam infinitas collectionis possibilitatum; cum haec sit tantum infinitas multitudinis, & per participationem, illa vero infinitas per essentiam: si infinitas divina non obstat quominus possit ab intellectu creato per cognitionem finitam quidditative cognosci; Ergo nec infinitas collectionis possibilitatum obstat potest, quominus ab intellectu creato per lumen finitum, & finitam cognitionem, quidditative possit cognosci.

Tertio, si repugnaret totam creaturarum possibilitatem collectionem ab anima Christi per scientiam infusam cognosci, ideo esset, quia sicut Deus eo quod infinitus est, non potest quidditative representari per aliquam speciem creatam, ut Tractatu de visione beata disp. 2.

art. 1. ostensum est: ita etiam cum tota rerum possibilitatum collectio infinita sit, non videtur eam posse per speciem aliquam creatam representari: Sed haec ratio non valet: Ergo non implicat totam possibilitatem collectionem extra Verbum per scientiam infusam cognosci. Minor probatur assignando duplicem rationem discriminis quae reperitur inter speciem quae Deum quidditative representaret, & eam quae representaret totam collectionem rerum possibilitatum. Prima est, quia species quidditative debet esse ejusdem immaterialitatis cum objecto, saltem quoad gradum, ut loco citato ostendimus; implicat autem speciem finitam convenire cum Deo in gradu immaterialitatis, quia gradus immaterialitatis divinae excludit nedum materiam physicam, verum etiam metaphysicam, id est potentialitatem omnem, quae excludit nulli entitati finitae potest competere: non autem repugnat entitati finitae, cum tota collectione possibilitatum, quamvis infinita sit, in gradu immaterialitatis convenire; & ideo non repugnat entitati finitae, totam collectionem possibilitatum quidditative representare.

Secunda ratio discriminis est, quia species quidditative petit univocam convenientiam cum objecto representato, ut ibidem ostensum est: repugnat autem convenientia univoca entitatis finitae cum Deo, non vero cum tota collectione possibilitatum. & ideo implicat species entitatis finitae, representans Deum quidditative, non tamen repugnat quod species finitae entitatis, representet quidditative totam collectionem possibilitatum. His tamen non obstantibus.

Dico Christi animam per scientiam inditam non cognovisse omnes creaturas possibile. Ita communiter docent Theologi, tam domestici, quam extranei, probaturque primo haec ratione. Inconveniens est asserere animam Christi plura cognovisse extra Verbum per scientiam infusam, quam in Verbo per scientiam beatam: Sed per scientiam beatam non cognovit in Verbo omnes creaturas possibile: Ergo nec per scientiam infusam cognovit extra Verbum totam rerum possibilitatum collectionem. Minor disputatio praecedenti art. 2. probata fuit, Major vero ostenditur primo, quia scientia beata est superior ad infusam: Ergo Christi anima per scientiam infusam non debuit plures creaturas cognoscere, quam per beatam. Secundo, Scientia rerum extra Verbum, quae infusa dicitur, comparatur ad cognitionem creaturarum in Verbo, quae scientia beata appellatur, sicut lux vespertina ad matutinam, ut colligitur ex Augustino lib. 2. super Genesim ad litteram cap. 8. & lib. 11. de civit. cap. 7. & alibi saepe: At per lucem vespertinam non plura videntur, quam per matutinam: Ergo anima Christi non plura cognoscit extra Verbum per scientiam infusam, quam in Verbo per scientiam beatam.

Probatur secundo conclusio alia ratione. Licet anima Christi attribuenda sit omnis perfectio possibilis, quae illius modo connaturali operandi non opponitur; quae tamen illius modum connaturalem operandi non servat, ei concedenda non est: Sed talis est omnium possibilitatum cognitio extra Verbum: Ergo illa anima Christi non debet attribui. Major patet, Minor probatur. Connaturalis est anima Christi, ut recipiat species in minori universalitate quam Angeli, ut docet D. Thomas hic art. 6. Sed omnium possibilitatum cognitio haberi nequit absque specie in anima Christi recepta, quae universalior sit speciebus mentibus Angelorum infusis: Ergo cognitio totius collectionis possibilitatum, non servat connaturalem modum operandi animae Christi.

Ex quo patet solutio ad rationem dubitandi initio propositam, respondetur enim, quod quando dicitur anima Christi tribuendam esse omnem perfectionem possibilem, hoc intelligendum est de perfectione possibili, servante connaturalem modum operandi, debitum animae Christi, non vero de illa quae modum operandi animae Christi connaturalem non servat, unde quamvis factis probable sit, non implicare totam possibilitatum collectionem extra Verbum per scientiam infusam cognosci, idque tria argumenta supra adducta probabiliter ostendunt, ubi omnium quia talis cognitio non servat connaturalem modum operandi animae Christi, ei concedenda non est. Quare D. Thomas quod de veritate, art. 5. cum sibi primo loco hoc argumentum opposuisset: Quicumque scit majus, potest scire minus: Sed Deus est majus quam quicquid potest scire, quia quicquid potest scire, creatum est: Ergo cum anima Christi cognoscit Deum, multo magis potest cognoscere quicquid Deus potest scire: sic respondet. Ad primum dicendum, quod quicquid Deus potest scire, est minus quam ipse Deus, & factus potest ab anima Christi cognosci, si anima Christi per se ostendit quicquid Deus potest scire, sicut per se ei representatur ipse, & tunc autem ea quae potest scire Deus, vel quae factus non ostendit anima Christi in seipso, sed in Verbo, & ideo ratio non sequitur. Quibus verbis S. Doctor non denegat animam Christi omnium possibilitatum cognitionem extra Verbum, eo quod talis cognitio implicet contradictionem, sed quia de facto omnia possibilitata non representantur

tantur illi per species ipsi infusas, cum hoc superet modum connaturalem operandi animae Christi; quia ipsi connaturale est, ut recipiat species minus universales, quam sunt angelicae, quae omnia possibilitata non representant.

ARTICULUS VII.

Utrum Christi anima per scientiam infusam evidenter cognoverit mysterium Trinitatis, quoad an est?

119 Negativam partem docent Vasquez hic disp. 53. c. 1. & Loeza disp. 50. Alvarez vero disp. 62. licet cognitionem claram existentiae hujus mysterii, scientiae illi tribuat, dicit tamen eam non esse evidentem, nisi evidentia attestante.

§. I.

Vera sententia statuitur, & probatur.

Dico tamen, animam Christi, per scientiam inditam, cognoscere mysterium Trinitatis quoad an est, idque evidenter, evidentia non in attestante, sed per speciem infusam, in qua quidditative visionem suam beatam extra Verbum contemplantur. Ita Cajetanus hic art. 1. Per rariensis contra Gent. cap. 62. Joannes a S. Thoma, Cipullus, Cabrera, & illi Thomista communiter.

120 Primam partem hujus conclusionis probant Alvarez, & alii ex nostris Thomista, hoc discursu. Christus in quantum erat viator, cognovit mysterium Trinitatis, nam ut viator lapsus de illo locutus est, ut infra eret Judeos, & ut viator Deum ut trinum oravit, quod sine eius cognitione praestare non potuit: Sed Christus, in quantum viator, non potuit cognoscere mysterium Trinitatis, nisi per scientiam infusam. Ergo per talem scientiam illud cognovit: Minorem probant, quia fides per quam ceteri viatores mysterium Trinitatis cognoscunt, non erat in Christo; scientia vero beata, Christo ut viatori non competebat, sed ut comprehensori: Ergo quatenus erat viator, mysterium hoc non nisi per scientiam infusam cognoscere potuit.

121 Haec tamen ratio non urget, licet enim Christus ut viator Deum ut trinum cognoverit, idque perperam neget Vasquez loco citato num. 7. Dicit tamen potest, hanc mysterii Trinitatis notitiam, elicitem fuisse a Christo, mediante lumine prophetico, quod ipsi ut viatori competebat, non vero mediante scientia infusa, quae ut infra dicemus, a lumine prophetico distinguitur. Unde hac ratione praetermissa,

122 Probatur prima pars conclusionis contra Vasquez & Loezam, ratione quam Divus Thomas hic articulo 1. infinitum. Per scientiam inditam redacta est ad actum omnis potentialitatis animae Christi, non solum naturalis, sed etiam obedientialis, ut ex supra dictis patet: Atqui in anima Christi est potentia obedientialis ad cognoscendum mysterium Trinitatis extra Verbum, per scientiam infusam; haec enim cognitio ex nullo capite repugnare videtur scientiae inditae animae Christi, ut constat ex solutione argumentorum: Ergo anima Christi per scientiam inditam extra Verbum cognoscit mysterium Trinitatis.

123 Probatur etiam eadem pars ex fundamentis, quae supra articulo 3. statimus, ibi enim ostendimus, quod anima Christi per scientiam infusam cognoscit quidditative, immo & comprehensive, entia supernaturalia creata: Sed haec cognitio haberi non potest sine cognitione evidenti mysterii Trinitatis quoad an est: Ergo per scientiam infusam clare cognoscit Christus mysterium illud quoad an est, Minor probatur. Objecta dicentia habitudinem transcendentalem ad Deum ut unum & trinum, non possunt comprehensive, immo nec quidditative cognosci, nisi simul cognoscatur evidenter per eandem cognitionem Deus ut unus & trinus, quoad an est: Sed entia supernaturalia creata, v. g. visio beatifica, vel actus fidei, dicuntur habitudinem transcendentalem ad Deum ut unum & trinum: Ergo non possunt quidditative cognosci absque eo quod simul eadem cognitione cognoscatur evidenter trinitas personarum, quoad an est. Minor est certa, visio enim beatifica, cum sit cognitio quidditative Dei, dicit essentialiter habitudinem ad Deum secundum quod est in se, atque adeo ad Deum ut trinum in personis. Major vero inde probatur, quod implicet manifeste rem quae habitudinem transcendentalem dicit ad aliquem terminum, evidenter sive quidditative cognosci, non cognitio evidenter ejus termino, saltem quoad an est.

124 Quod vero haec cognitio non fuerit in attestante, sed in specie, indirecte tale mysterium quoad an est representante, & directe visionem beatificam, probatur contra Alvarez. Cognitio evidens in attestante de mysterio Trinitatis quoad an est, non pertinet ad scientiam inditam: Ergo cognitio evidens quam habuit Christus de mysterio Trinitatis quoad an est, non fuit cognitio in attestante, sed in specie directe ei visionem beatificam representante.

Theol. Genet. Tom. IV.

Consequenter patet, probatur Antecedens. Cognitio evidens Trinitatis solum in attestante, est per medium omnino intrinsecum objecto, videlicet per revelationem divinam: Ergo non pertinet ad scientiam inditam, utpote quae sicut aliae scientiae procedere debet per medium objecti intrinsecum, alias non esset scientia.

Confirmatur: Decebat quod anima Christi perfectius, 125 subindeque clarius, extra Verbum mysterium Trinitatis quoad an est cognosceret, quam ceteri homines: Ergo cum plures ex hominibus haberint (ut concedit Alvarez) extra Verbum in attestante notitiam evidentem illius mysterii, quoad an est, anima Christi debuit perfectius illud extra Verbum cognoscere, atque adeo per aliquam speciem, non quidem directam, sed indirectam ipsum representantem, qualis est ea qua in cognitione sua visionis beatificae utebatur scientia ipsi indita.

§. II.

Solvuntur objectiones.

126 Obijcies primo contra primam partem conclusionis: 126 Divus Thomas hic art. 1. expresse asserit Christum per scientiam infusam non cognovisse essentiam divinam, sed solum per scientiam beatam: At si Christus per scientiam infusam mysterium Trinitatis cognovisset, etiam per illam cognovisset divinam essentiam, cum enim mysterium Trinitatis consistat in eo quod divina essentia in tribus personis subsistat, non potest dari evidens illius cognitio, nisi ipsa Dei essentia evidenter cognoscatur: Ergo juxta D. Thomam, Christus per scientiam infusam non cognovit mysterium Trinitatis, quoad an est. Hoc testimonium ita exaggerat Vasquez, ut dicit Thomista qui oppositum docent, non legisse Divum Thomam.

127 Sed mirum est, hanc Auctorem ita fuisse hallucinatum, ut sententiam nostram non viderit in D. Thoma, hoc ipso loco quem citat pro se, id est art. 1. hujus questionis: Nam ibidem Sanctus Doctor ait Christum per scientiam inditam cognovisse omnia illa quae per revelationem divinam hominibus innotescunt, sive peritantes ad donum sapientiae, sive ad donum prophetiae, sive ad quodcumque donum Spiritus sancti: Atqui manifestum est, per fidem & divinam revelationem, & per donum sapientiae vel prophetiae, mysterium Trinitatis a fidelibus & Prophetis cognosci quoad an est: Ergo pariter Christus per scientiam infusam illud cognovit quoad an est. Unde quando Sanctus Thomas a cognitione scientiae infusae explicat divinam essentiam, loquitur de cognitione divinae essentiae in se, immediata, & intuitiva, quae solum habetur per scientiam beatam, seu visionem beatificam, non vero de cognitione Dei, & divinae essentiae, quoad an est, & mediata, cum per effectus Dei naturales, & supernaturales evidenter ostendatur, Deum esse, ejusque naturae & attributa manifestentur. Ita explicat S. Thomas Cajetanus hic art. 1. paulo post principium, ubi ait: Dei essentia excepta est, quia non cognoscitur naturaliter, nec per revelationem, & intelligit revelationis nomine quocumque influxum speciei cujusvisque intelligibilis, & per cognitionem divinae essentiae, non quocumque cognitionem, sed visionem illius. Novit siquidem Anima Christi per scientiam inditam, divinam naturam multo magis quam quicunque Philosophus, immo quam anima separata, & Angeli naturali cognitione, quoniam clara revelatione novit Deum esse trinum in personis, & alia innumerabilia spectantia ad supernaturalem cognitionem quae naturalem cognitionem excedunt. Sed quia per eam non videbat divinam essentiam, quam per scientiam beatam videbat, ideo excepta est cognitio essentiae a scientia indita.

128 Obijcies secundo: Per scientiam inditam solum cognoscuntur illa quae sunt representabilia per propriam speciem: At mysterium Trinitatis non est representabile per propriam speciem, etiam quoad an est: Ergo non cognoscitur a Christo per scientiam inditam. Minor est certa, ut enim in Tractatu de visione beata disp. 2. art. 1. ostensum est, impossibile est species immediate representans Deum, quandoquidem deberet esse ejusdem immaterialitatis cum Deo, & cum ipso univocae convenire. Major vero probatur, De ratione scientiae inditae est terminari ad objectum in proprio genere, hoc est non in alio objecto prius cognito: Ergo ea solum per talem scientiam cognoscuntur quae sunt representabilia per propriam speciem.

129 Respondet Majorem esse veram de illis quae immediate cognoscuntur per scientiam inditam, non vero de illis quae cognoscuntur mediate, alias neque potuisset anima Christi per hanc scientiam cognoscere ex creaturis Deum ut est unus, quod nullus dixit. Quando vero dicitur, scientiam inditam terminari ad suum objectum in proprio genere, non est sensus, quod per illam solum cognoscantur res per proprias species, & non mediante alio objecto prius cognito, sed quod scientia indita non terminatur ad objectum ut visum in

Deo sicut scientia beata, per quam creatura in Deo ut in causa cognoscitur.

130 Obijcies tertio: In specie effectus supernaturalis nequit evidenter cognosci per scientiam inditam mysterium Trinitatis, etiam quoad an est: Sed visio beatifica anime Christi est effectus supernaturalis: Ergo in specie creata talis visio nequit Christus evidenter cognoscere Trinitatem, etiam quoad an est. Major probatur: Ut in specie effectus supernaturalis evidenter cognoscatur mysterium Trinitatis, etiam precise quoad an est, necesse est quod talis effectus dicat habitudinem ad Deum ut trinum: Sed nullus effectus, etiam supernaturalis, dicit habitudinem ad Deum ut trinum, sed solum ad Deum ut unum; cum enim relatio effectus ad Deum funderur in ipsa sui creatione, seu productione ab illo, Deum solum ut creatorem respicit, subindeque non ut trinum, sed ut unum, quod quidem vis creativa, cum sit communis omnibus personis, pertinet ad unitatem essentie: Ergo, &c.

131 Respondeo distinguendo Majorem: In specie effectus supernaturalis ipsum representante solum ut est effectus, nequit evidenter cognosci mysterium Trinitatis, concedo Majorem. In specie effectus supernaturalis, que non representat ipsum solum ut effectum Dei, sed etiam ut objectum dicens habitudinem ad Deum, prout est in se, qualis est species qua nititur scientia indita anime Christi ad cognoscendam visionem beatificam, nego. Licet ergo nullus detur effectus Dei, qui illum respiciat ut est trinus, tanquam causam efficientem sui, quidam tamen sunt effectus supernaturales, qui Deum ut trinum tanquam objectum respiciunt, & ad illum dicunt ordinem transcendentem (sicut visio beata, & actus fidei quo credo Deum esse animum & trinum) qui prout nequeunt ab anima Christi quidditative & comprehensive, per scientiam infusam cognosci, nisi per eandem scientiam evidenter cognoscatur mysterium Trinitatis quoad an est, ut in secunda probatione prime partis conclusionis declaravimus.

132 Obijcies quarto cum Alvarez contra secundam partem conclusionis: Christus cognovit mysterium Trinitatis evidenter in attestante. Sed talis cognitio non potest nisi ad eus scientiam infusam referri, cum scientia beata tale mysterium evidenter in se ipso cognoscat: Ergo Christus per scientiam inditam cognovit mysterium Trinitatis evidenter in attestante. Major sic probatur & explicatur ab Alvarez: Anima Christi perfecte noverat se inter omnes creaturas intellectuales esse supremam, ratione unionis hypostatica, ac proinde a nulla alia creatura se posse illuminari, & per consequens sciebat Deum esse qui ei Mysterium Trinitatis, & omnia alia supernaturalia mysteria immediate revelabat, quem aliunde clare noverat nec falli nec fallere posse: Ergo evidenter in attestante cognoscebat mysterium Trinitatis, & omnia alia supernaturalia mysteria: in eo siquidem consistit evidens notitia rei in attestante, ut ex veracitate illius qui aliquid revelat, clare & evidenter cognita, manifeste inferatur rem illam quam indicat veram esse, hac enim cognitio non est evidens rei in seipsa, quam, ut suppono, clare non videt, sed solum in eo a quo revelatur & manifestatur, id est in attestante.

133 Respondeo, concessa Majori, negando Minorem; cognitio enim mysterii Trinitatis evidens in attestante, seu ratione testimonii divini illud revelantis & testificantis, non pertinet ad scientiam infusam, sed ad lumen propheticum, cum sit per medium omnino extrinsecum objecto, videlicet per revelationem divinam, sicut supra art. 5. dicebamus, cognitionem futurorum contingentium in testimonio Dei dicentis, & revelantis ea, non procedere a scientia supernaturali Christo infusa, sed a lumine prophetico, quoad a lumine glorie, & a scientia infusa distinguitur, per hoc quod lumen glorie creaturas in divina essentia ut in causa cognoscit, scientia infusa illas in seipsis contempletur, lumen autem propheticum, testimonio Dei extrinseco innititur.

§. III.

Corollarium precedentis doctrinae.

134 EX dictis colligitur primo, objectum scientie infuse anime Christi, esse ens creatum, prout in se supernaturaliter cognoscibile.

Patet hoc corollarium: Nam scientia infusa anime Christi attingit omne ens creatum supernaturaliter in seipso. Ergo sub aliqua ratione omni rei creato communi; sed non est alia assignabilis, nisi ratio entis creati, ut cognoscibilis in se supernaturaliter: Ergo hac est objectum specificativum scientie infuse anime Christi.

135 Colligitur secundo, Scientiam per se infusam anime Christi, esse unum specie habitum: Nam ut ait Sanctus Thomas in 3. dist. 14. q. 1. art. 3. questiuo. 4. ad 3. Non qualibet speciem diversitas facit habitum diversum, alias oporteret, quod quod sunt res, ut essent scientie, sed

diversitas specierum, que non reducitur ad eundem modum cognitionis secundum genus: Sed diversitas specierum infusarum anime Christi reducitur ad eundem modum cognitionis secundum genus, nempe ad modum cognoscendi supernaturaliter ens creatum in seipso, cum ratio entis creati, ut cognoscibilis in se supernaturaliter, sit objectum scientie infuse anime Christi, ut superiori corollario dicebamus: Ergo scientia infusa anime Christi est unus specie habitus. Nec obstat quod Sanctus Thomas hic art. 6. ad finem corporis sic dicat: *Et ideo scientia indita anime Christi sicut distincta secundum diversos habitus*; loquitur enim de scientia infusa, non pro eo quod dicit in recto, sed etiam pro eo quod importat de connotato, & in obliquo, species scilicet intelligibiles concurrentes objective, ut exponunt Medina, Aravins, & Recentiores Thomista, ex Bergomensis in tabula aurea dubio 12. & 16. ubi hac distinctione conciliat id quod Divus Thomas ait hic art. 6. cum eo quod in tertio libro sententiarum docuerat.

Colligitur tertio, scientiam infusam anime Christi distingui a lumine glorie, a lumine prophetico, a nostra Theologia, & ab habitu prudentie supernaturalis.

Probatur breviter: Habitus & potentia distinguuntur per objecta: Sed objectum scientie infuse anime Christi, distinctum est ab objectis predictorum habituum: Ergo ab illis essentialiter distinguitur. Major patet. Minor probatur. Objectum luminis glorie est divina essentia ut in se clare & intuitive cognita; objectum luminis prophetici est ens supernaturalis cognoscibilis ratione divini testimonii, seu revelationis Dei evidenter vel obscure, objectum Theologie est Deus, ut subsistat revelationi virtutis & mediate, prudentia vero infusa, circa agibilia ut proprium objectum versatur. Sed ens creatum, prout in se supernaturaliter cognoscibile, ab illis objectis distinguitur: Ergo objectum scientie infuse anime Christi, distinctum est ab objecto luminis glorie, luminis prophetici, Theologie, & prudentie supernaturalis.

Colligitur quarto, Scientiam infusam anime Christi, non fuisse discursivam, quoad acquisitionem; bene tamen, quantum ad usum, potuisse intellectum Christi ea uti discurrendo.

Prima pars hujus corollarii patet, cum enim hac scientia fuerit divinitus indita, ideoque infusa appelleretur, non fuit acquisita per discursum, nec inventio humana comparata. Secunda vero, quam Suarez, Vasquez, Delago, & alii Recentiores negant, est D. Thomae hic art. 3. ubi docet, quod licet hac scientia non fuerit discursiva, quoad acquisitionem, fuit tamen discursiva quoad usum, & quod intellectus Christi ea uti potuit discurrendo. Ratio etiam illi suadet: Discursus enim consistit in diversis cognitionibus, quarum una ex alia deducitur: Sed licet anima Christi per habitum scientie infuse potuerit intelligere modo quo intelligit Angeli, nempe uno actu cognitionis, essentiam & proprietates, que representantur per unam speciem infusam; quia tamen ille habitus fuit quoad usum illius voluntati subiectus, potuit, pro voluntatis arbitrio, illo utendo, elicere unam cognitionem non adequatam cum representatione speciei, per quam sola essentia cognoscitur, & aliam ad solas proprietates terminatam; & consequenter potuit essentiam & proprietates distinctis cognitionibus, quarum una ex alia deducitur, intelligere: Ergo potuit anima Christi uti scientia infusa discurrendo. Unde licet in Angelis sit unicus dumtaxat modus intelligendi sine discursu, qui modus, cum sit necessarius, non potest immutari: tamen in Christo est duplex modus intelligendi per scientiam infusam; ut enim convenit cum Angelis, habet eundem intelligendi modum; in quantum vero homo & viator, habet modum conaturalem intelligendi nature humane, nempe cum discursu, potestque alterutrum eligere, & illo uti per scientiam infusam: de Matth. 22. probavit discurrendo se majorem esse Davide, dicens: *Quomodo si filius ejus est, vocat eum Dominum, &c.* qui per scientiam acquisitam anima Christi mysteria supernaturalia non cognoverit.

Dices: Per speciem immediatam objecti, non potest illius cognitio ex alia cognitione deduci: Sed Christus per habitum scientie infuse, omnia illius objecta cognovit per species immediatas illorum, cum per talem scientiam res creatas extra Verbum in se ipsis cognosceret: Ergo non potuit utendo habitu scientie infuse, unam cognitionem ex alia deducere, nec proinde discurrere.

Respondeo negando Minorem, & ad illius probationem dico, quod licet Christus per scientiam infusam res creatas extra Verbum cognosceret, subindeque eas cognosceret immediate immediate excludente essentiam divinam, ut medium, non tamen per exclusionem omnis medii; species enim qua Christus per scientiam infusam cognoscebat essentiam substantie creatae, habet rationem medii, in quo & per quod cognoscebat proprietates que ab illa proficiunt: unde licet tales proprietates quidditative, & ut sunt per se, per talem scientiam cognoscatur, non tamen sunt per se note,

note, sicut ipsa essentia, sed per alium, nempe per essentiam cujus sunt proprietates; alioquin per habitum scientie infuse Christus nullum objectum scientie & demonstrative cognosceret; subindeque talis habitus non esset scientia, sed intelligentia, seu habitus primorum principiorum, qui solum veritates indemonstrabiles & medio carentes attingit.

139 Colligitur quinto, Christum per scientiam infusam potuisse intelligere sine conversione ad phantasmata, vel cum conversione ad illa, pro voluntatis arbitrio.

Probatur: Causis habebat duplicem modum intelligendi, alterum commune Angelis & beatis, ut comprehensor, alterum commune hominibus, ut viator. Atqui per primum erat omnino independens a phantasmatis; cum quia habebat species infusas a Deo, sicut Angeli; tum etiam quia habebat dominium supra suum corpus, ut beati: Ergo ex eo capite non debebat necessario uti phantasmatis. Similiter ut viator habebat commune modum intelligendi cum aliis hominibus, utendo sensibus & phantasmatis: Ergo ex eo capite poterat se convertere ad phantasmata, ut in ipsis rebus, velut in speculis & exemplis, videret que per scientiam infusam cognoscebat.

140 Confirmatur, Quia scientia per se infusa, est supernaturalis sit, fuit tamen in modo operandi proportionata nature humane, & modo naturali cognoscendi intellectus humani, qui est per discursum intelligere, potuit Christus illa uti discurrendo, ut precedenti corollario ostensum est: Atqui etiam modus conaturalis intelligendi anime corpori unitae, est intelligere specularum phantasmata, & convertendo se ad illa: Ergo eadem ratione Christus potuit uti scientia, convertendo se ad phantasmata. Quod ut magis percipiatur, & argumento quod in contrarium fieri possit, occurritur.

141 Notandum est cum D. Thoma in 3. dist. 14. q. 1. art. 3. questiuo. 3. quod intellectus habet se ad phantasmata dupliciter: Uno modo sicut accipiens a phantasmatis scientiam, quod est in illis qui nondum scientiam habent secundum motum qui est a rebus ad animam. Alio modo secundum motum qui est ab anima ad res, in quantum phantasmatis nititur quasi exemplis, in quibus inspicit quod considerat, cujus tamen scientiam prius habebat in anima. Quamvis ergo scientia infusa anime Christi non possit primo modo a phantasmatis dependere, cum ab illis non possit species accipere, eo quod species tali scientie deservientes habite sint per infusionem; bene tamen secundo modo, potuit enim Christus uti tali scientia, ponendo species super phantasmata, & in ipsis phantasmatis objectam sensibile inspicendo, quod alias in seipso poterat per tales species cognoscere. Sicut ille qui potens aliquid objectum videre in seipso, voluntarie visum ad speculum applicat, illudque in speculo intuetur.

142 Colligitur sexto, Scientiam infusam anime Christi, non fuisse semper in actuali consideratione omnium objectorum, ad qua poterat se extendere, immo nec fuisse necessario cum cognitione actuali alienis objecti conjunctam, quia licet talis habitus esset supernaturalis & infusus, fuit tamen voluntati humane Christi, quantum ad usum subiectus; eo modo quo habitus caritatis, licet sit supernaturalis, subditur tamen nostre voluntati quantum ad applicationem & usum, & quantum volumus, ita & anima Christi utebatur scientia infusa quando volebat, & per ipsam ea solum objecta considerabat, ad quorum considerationem illam applicabat.

143 Colliges septimo, Scientiam infusam anime Christi esse quidem superiorem scientia Angelorum, non solum quantum ad claritatem & certitudinem, sed etiam quantum ad numerum scitorum, cum per eam Christus cognoscat plura mysteria gratia, & futura contingentia, nec non occultas cordium cogitationes, que Angelis non revelantur, ut constat ex dictis art. 4. esse tamen scientie Angelice inferioriorem, quantum ad modum cognoscendi qui est naturalis anime humane, nempe modum cognoscendi per discursum, & per conversionem ad phantasmata ut ait S. Thomas art. 4. & quantum ad species quibus utitur; quia, ut idem S. Doctor art. 6. docet, species anime Christi infuse, sunt minus universales, quam species Angelis indite; quia sunt commensuratae intellectui humano Christi, qui non est ita perfectus sicut intellectus Angelicus.

DISPUTATIO XVIII.

De Scientia Christi acquisita.

Ad questionem 12. D. Thomae.

Postquam S. Doctor de scientia beata & infusa anime Christi differat, ut totum de scientia Christi tractatum perolverat, agit de scientia a Christo acquisita.

ita, circa quam pauca occurrunt, articulis sequentibus discutienda.

ARTICULUS I.

Utrum prater scientiam beatam, & infusam constituenda sit in anima Christi Domini scientia per se acquisibilis.

§. I.

Quibusdam pramissi conclusio affirmativa servatur.

Notandum primo, quod scientia per se acquisibilis illa dicitur, que tametsi de facto a Deo aliquando infundatur (qualiter omnes scientias naturales fuisse Adamo in primo conditionis instanti infusas, docet D. Thomas I. p. q. 94. art. 3.) per se tamen & conaturaliter peti non possit, sed per se tamen & conaturaliter peti non infusione haberi.

Notandum secundo: hic lumen nos inquirere, an in Christo fuerit scientia que per se & ex natura sua ab homine acquisibilis est. Utrum vero Christus eam per accidens habuerit per infusionem, sicut Adamus, vel illam de facto propriis actibus sibi comparaverit, sicut nos eam acquirimus, dicemus articulo sequenti. His pramissis, pro resolutione difficultatis proponitur.

Dico breviter: Constituenda est in anima Christi Domini scientia ex genere suo acquisita. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma supra q. 9. art. 4. excepto Richardo; licet enim pro opposita sententia referatur D. Bonaventura, Scotus, Gabriel, & Durandus; illi tamen non negant dari in anima Christi Domini scientiam per se & ex genere suo acquisibilem, sed tantum volunt eam de facto non fuisse ab illo propriis actibus acquisitam, sed per accideas ipsi infusam. Quidquid tamen sit de hoc

Probatur primo conclusio hac ratione: Oportuit ut omnis potentialitas naturalis anime Christi conveniens, ad actum reduceretur, ut ex supra dictis patet: Sed anima Christi Domini est in potentia naturali ad scientiam per se acquisibilem, cum sit ejusdem speciei cum ceteris animalibus, in quibus hujusmodi potentia invenitur: Ergo fuit in actum reducta, & consequenter habuit scientiam illam ex genere suo acquisibilem.

Confirmatur: Quia anima Christi est in potentia, ad scientiam beatam, qua intelligitur modo divino, & ad scientiam per se infusam, qua intelligitur modo angelico, fuerunt in ipsa scientia beata, & scientia infusa, tam naturalis, quam supernaturalis, ut supra ostensum est: Sed anima Christi est etiam in potentia ut intelligat modo humano: Ergo in ipsa constituenda est scientia ex genere suo acquisibilis, per quam modo humano intelligat.

Confirmatur amplius: Scientia Christi est in potentia intelligendum per conversionem ad superiora, recipiendo perfectionem ab illis, scilicet species impressas, infusas a Deo; est etiam in potentia ad intelligendum per conversionem ad inferiora, nimirum per species ab illis acceptas. Sed ut prima potentia compleatur, & ad actum reduceretur, ponitur in anima Christi scientia per se infusa naturalis & supernaturalis: Ergo ut secunda compleatur, & ad actum reduceretur, sunt in ipso constituende species per se acquisibiles ab objectis materialibus, & consequenter scientia ex genere suo acquisibilis, que vel in his speciebus consistit, vel illas supponit.

Probatur secundo conclusio: Potentia intellectiva Christi non minus perfecta fuit, quam eius voluntas: Sed voluntas Christi, prater virtutes per se infusas, habuit etiam per se acquisibiles, ut supra ostensum est: Ergo pariter potentia intellectiva Christi, prater scientiam per se infusam, habuit scientiam per se acquisibilem. Hac conclusio magis patebit ex dicendis articulo sequenti, ubi alias rationes quas tradit S. Thomas art. 4. adducemus, & exponemus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primo: Omnia que Christus cognoscere potest per scientiam acquisitam, cognoscit per infusam, idque evidentiore & perfectiori modo: Ergo frustra in eo ponitur scientia ex genere suo acquisita.

Respondeo, concessa Antecedente, negando Consequentiam: ad perfectionem enim intellectus Christi spectat non solum omnia objecta cognoscere, sed etiam omni modo quo cognoscibilia sunt: unde sicut in anima Christi, prater scientiam beatam, qua res in verbo contempletur, ponitur scientia infusa, per quam illas extra verbum cognoscat, eoquod utroque modo ab ea cognoscibiles sint: ita quia res naturales, non solum per species a Deo infusas, sed